εἶχαν περιφρονήσῃ οἱ εὐγενεῖς καὶ τὸν ἐξέλεξε πληρεξούσιο σὲ τρία διαμερίσματα συγχρόνως.

Ἀπὸ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἄρχισε ἡ πολιτικὴ ζωὴ τοῦ Μιραμπώ. Εὐθὺς μόλις ἐπιπῆκε στὸ Κοινοβούλιο, ὅλων τὰ βλέμματα ἐστραφησαν πρὸς αὐτόν. Ἐν τούτοις δὲν διακρινόταν γιὰ τὴν ὀμορφιά του: Ἦταν κοντός, κοιλαρᾶς καὶ φρικωδῶς κατάστικτος ἀπὸ εὐλογιά. Μὰ τὸ κεφάλι του, τὸ τεράστιο κεφάλι του, μὲ τὰ ἄτιαχτα μαλλιά του, τὸ ἄνοιγμα τοῦ στόματός του καὶ οἱ κινήσεις του ἔφταναν γιὰ νὰ ξεχάσῃ κανεὶς τὶς ἄλλες του ἀτέλειες.

Στὴ Συνέλευση ἐξ ἄλλου ὅταν μιλοῦσε ἦταν ὑπέροχος. Οἱ λόγοι του ἦσαν πομπώδεις καὶ συναρπαστικοί, ἐναρμονισμένοι ἐντελῶς πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς του. Πρὸ τῶν λαϊκῶν θυελλῶν ἔμενε γαλήνιος κι' ἀκλόνητος. Ὁ Μιραμπὼ ἦταν ἐκεῖνος ποὺ εἶπε στὸν ἀπεσταλμένο τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου 16ου τὴν περίφημη φράση: «Πηγαίνετε νὰ πῆτε στὸν κύριό σας ὅτι βρισκόμαστε ἐδῶ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ καὶ ὅτι δὲν θὰ βγοῦμε παρὰ μὲ τὶς λόγχες!»

Ὡστόσο πολλοὶ ἱστορικοὶ κατηγόρησαν τὸν Μιραμπὼ ὡς προδότη τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ, δυστυχῶς, τὰ ντοκουμέντα ποὺ βρέθηκαν, μετὰ τὴν πτώση τῆς βασιλείας, μέσα στὸ σιδερένιο ἐρμάρι τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κεραμεικοῦ τὸ ἐπιβεβαιώνουν αὐτό...

Πράγματι κατὰ τὸν Ἰούνιο τοῦ 1790 ἡ Μαρία Ἀντουανέττα, βλέποντας τὶς φιλοδοξίες τοῦ Μιραμπώ, ποὺ ἦταν τότε πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως σκέφθηκε νὰ ρθῇ σ' ἐπικοινωνία μαζί του γιὰ νὰ τὸν χρησιμοποιήσῃ ὑπὲρ τῆς βασιλείας. Στὴν ἀρχὴ οἱ συνεννοήσεις των γινόντουσαν διὰ μέσου τοῦ Λὰ Μάρ. Ὁ Μιραμπὼ ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὴν διάφορες συμβουλές, ποὺ τὶς θεωροῦσε ὡς ἀκατάλληλες γιὰ τὸ ἀδύνατο κεφάλι τοῦ βασιλέως. Κολακευμένη ἀπὸ τὴν προτίμηση αὐτή, ἡ Μαρία Ἀντουανέττα ἔφτασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ζητήσῃ νὰ συναντηθῇ μυστικὰ μὲ τὸν Μιραμπώ, ὁ ὁποῖος τὸ ἐθεώρησε αὐτὸ ὡς θρίαμβό του.

Ἡ συνέντευξις αὐτὴ ἐπραγματοποιήθη μέσα σ' ἕνα ἀπόμερο περίπτερο τοῦ πάρκου τοῦ Σαὶν - Κλοῦ, ὅπου ἡ βασίλισσα ἔμεινε πάνω ἀπὸ μιὰ ὥρα μόνη μαζί του. Ὅταν ἡ συνέντευξις ἐτελείωσε, ἡ Μαρία Ἀντουανέττα ἔδωσε στὸ Μιραμπὼ τὸ χέρι της γιὰ νὰ τὸ φιλήσῃ. Ἐκεῖνος τὸ πῆρε καὶ μὲ μιὰ τρελλὴ χαρά, μ' ἐνθουσιασμὸ σὰ μεθυσμένος, εἶπε φιλῶντας το:

— Αὐτὸ τὸ φίλημα σώζει τὴν βασιλέα!.

Καὶ θὰ τὴν ἔσωζε ἴσως, ἂν, ὕστερ' ἀπὸ μερικοὺς μῆνες, ὁ Μιραμπώ, ἐξαντλημένος ἀπὸ τὴν πολλὴ ἐργασία, ἀπὸ τὶς διασκεδάσεις, κι' ἀπὸ τὶς συγκινήσεις δὲν ἔπεφτε ἔξαφνα ἄρρωστος βαρειά.

Ἡ ἀρρώστεια αὐτὴ προξένησε γενικὴ θλίψη σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Τὸ ὡραῖο μέγαρο τοῦ λιθοστρώτου Ἀντέν, ὅπου κατοικοῦσε ὁ Μιραμπώ, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ποὺ ἀνηγγέλθη ἡ ἀσθένειά του, ἐπολιορκεῖτο ἀπὸ τὸ πλῆθος ποὺ ἀγωνιοῦσε καὶ ποὺ ζητοῦσε ἀνυπόμονα νέα. Ὁ βασιλεὺς ἔστελνε κάθε ὥρα κι' ἔπαιρνε τὸ δελτίο τῆς ὑγείας του. Ὅσο γιὰ τὸν ἀσθενῆ, αὐτὸς ἐξακολουθοῦσε καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἀσθενείας του μέχρι τοῦ θανάτου του νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν πολιτική.

Τὴν 1ην Ἀπριλίου 1791, παραμονὴ τοῦ θανάτου του, εἶπε στὸ γιατρό του Καμπανές:

— Φίλε μου, θὰ πεθάνω σήμερα. Ὅσο εἶναι κανεὶς ἐδῶ δὲν ἔχει πυρὰ ἕνα πρᾶγμα νὰ κάνῃ: νὰ στεφανώνεται μὲ λουλούδια καὶ ν' ἀκούῃ μουσικὴ γιὰ νὰ μπῇ εὐχάριστα στὸ μεγάλο ὕπνο...

Ἔπειτα ἔβαλε καὶ μετέφεραν τὸ κρεββάτι του κοντὰ στὸ παράθυρο ἀπ' ὅπου ἄρχισε νὰ κοιταζῇ ἀχορταγα τὸν ἀνοιξιάτικο ἥλιο ποὺ πλημμύριζε τὸν κῆπον. Τὸ βράδυ πέθανε.

Ὁλόκληρος ἡ Ἐθνοσυνέλευσις παρευρέθη στὴν κηδεία του ἡ ὁποία ἔγινε μὲ μεγάλη πομπή. Ὁ νεκρός του ἐναπετέθη στὸ ναὸ τῆς Ἁγίας Γενεβιέβης μέσα στο Πάνθεο.

Ὡς τόσο τὰ ντοκουμέντα ποὺ βρέθηκαν μέσα στὸ σιδερένιο ντουλάπι τοῦ Κεραμεικοῦ μετέβαλλαν τὰ αἰσθήματα τῆς Συνελεύσεως ἀπέναντι τοῦ νεκροῦ πιά. Μιραμπὼ καὶ ὁ νεκρός του ξαναβγῆκε κακὴν κακῶς ἀπὸ το Πάνθεον γιὰ νὰ πεταχτῇ μέσα σὲ μιὰ τάφρο ὅπου πετοῦσαν τοὺς ἀποκεφαλιζομένους εὐγενεῖς.

Ὁ Μιραμπὼ ἐργαζόμενος στὴ φυλακή.

ΑΝΕΜΩΝΕΣ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Τὸ σφοδρότερο ἴσως αἴσθημα ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμο εἶναι τὸ μῖσος μιᾶς γυναικὸς ἐναντίον μιᾶς ἄλλης.

Ὀκτ. Φεγιὲ

Ἡ σπουδαιότερη πράξη τῆς ζωῆς μας εἶνε ἡ ἐκλογὴ μιᾶς γυναίκας.

Νιρὸζ

Ἡ ζωὴ τῶν γυναικῶν εἶνε μιὰ χρονία ἀσθένεια.

Ἱπποκράτης

Δὲν εἶνε οὔτε ντροπὴ οὔτε σφάλμα νὰ παντρευτῇ ἕνας νέος μιὰ γυναίκα προχωρημένης ἡλικίας. Ἀπεναντίας εἶνε, πολλὲς φορές, ἐξυπνάδα!..

Λὰ Μπρυγὲρ

Στοὺς ἀγρίους ἡ γυναίκα εἶνε ἕνα φορτηγὸ ζῶο, στὴν Ἀνατολὴ ἕνα ἔπιπλο καὶ στὴν Εὐρώπη ἕνα χαϊδεμένο παιδί.

Ντυκλὸς

Στὸν ἔρωτα νικητὴς εἶνε ὁ φυγάς.

Ναπολέων

ΤΑ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΤΩΝ Μ. ΑΝΔΡΩΝ

Η ΖΗΛΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Ἡ ἐρωτική του ζήλεια. Ἡ ζήλεια του πρὸς τοὺς ἄνδρας. Δὲν μποροῦσε νὰ ἀνεχθῇ κοντά του κανένα μεγάλον ἄνθρωπο. Τί ἔλεγε γιὰ τοὺς μεγάλους ἄνδρας τῆς ἱστορίας. «Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρες ἦταν ἁπλῶς ἕνας ἀνδρεῖος στρατιώτης!... Ἡ γνώμη του γιὰ τὸν Καίσαρα, τὸν Μ. Φρειδερῖκο, τὸν Γουστᾶβο Ἀδόλφο.

Ὁ μέγας Ναπολέων, ὁ ἀκατάβλητος καὶ ὁρμητικὸς κατακτητής, ὁ ἀναστατώσας τὴν ὑφήλιο μὲ τὰς νίκας του ἦταν τρομερὰ ζηλιάρης!

Ἡ ζήλεια του ἦταν μεγάλη ὅσο καὶ ἡ φιλοδοξία του, γιὰ τὴν ὁποία ὁ ἴδιος ἔγραφε κάποτε: «*Εἶνε τόσο βαθειὰ ριζωμένη μέσα μου, τόσο στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν ὕπαρξί μου, ὥστε δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸ αἷμα ποὺ ρέει μέσα στὶς φλέβες μου, ἀπὸ τὸν ἀέρα ποὺ ἀναπνέω!...*»

Ὁ Ναπολέων ἐζήλευε τρομερὰ τὴν Ἰωσηφίνα καὶ ὅταν ἦταν φίλη του, κι' ὅταν ἔγινε νομίμη γυναίκα του, καὶ στὶς παρομονές ἀκόμη του διαζυγίου των...

Ἀλλὰ καὶ τὴν δεύτερη γυναίκα του ἐπίσης, τὴν ὑπερήφανη Μαρία Θηρεσία τὴν ἐζήλευε τρομερὰ ἂν καὶ ὁ γάμος τους δὲν εἶχε γίνει κατόπιν ἔρωτος, ἀλλὰ γιὰ λόγους πολιτικούς.

Δὲν ἐζήλευεν ὅμως μονάχα τὶς γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὁμοφύλους του ὁ Μ. Ναπολέων. Ἡ κυρία Ντὲ Ρεμυζὰν ἔγραφεν γι' αὐτόν: «*Ἐζήλευε ὅλους τοὺς ἀνωτέρους ἀνθρώπους!*»

Ὁ Ναπολέων ἔφερε βαρέως τὴν κατηγορία αὐτὴ καὶ στὰ ἀπομνημονεύματά του ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη (1 Μαΐου 1816) ἔγραφε σχετικῶς: «*Ἔφθασαν στὸ σημεῖο νὰ μὲ κατηγοροῦν ὅτι περιστοιχίζομαι σκοπίμως ἀπὸ ἀνθρώπους μετρίους γιὰ νὰ δείχνω ἔτσι τὴν ὑπεροχή μου. Αὐτὸ ὅμως εἶνε ταπεινὴ καὶ κακοήθης συκοφαντία!*..

Μολαταῦτα ὁ Ναπολέων ἐζήλευε. Δὲν μποροῦσε ν' ἀνεχθῇ ὄχι μόνον τὶς μεγάλες προσωπικότητες τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς μεγάλους ἄνδρας τῆς ἱστορίας.

Ἐν τούτοις ὡς μονάρχης ὁ Ναπολέων ἦταν ὑπερβολικὰ δημοφιλής. Δυὸ μόνον ἀπὸ ὅλους τοὺς προκατόχους του βασιλεῖς τῆς Γαλλίας ὁ Λουδοβῖκος 9ος καὶ ὁ Ἑρρῖκος 4ος ἐφημίζοντο γιὰ τὴν ἀγάπη ποὺ τοὺς εἶχε ὁ λαός των. Τοὺς δύο αὐτοὺς βασιλεῖς ἀνεφεραν οἱ σύγχρονοι τοῦ Ναπολέοντος ἱστορικοὶ ὅταν ἔγραφαν σχετικῶς μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Βοναπάρτη συγκρίνοντές τον μαζί τους. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἄρεσε καθόλου στὸν Ναπολέοντα. Καὶ ὅταν τοῦ παρουσιάζετο εὐκαιρία νὰ μιλήσῃ γιὰ τοὺς δύο αὐτοὺς... ἀντιζήλους του ἔλεγε:

— Ὁ Ἅγιος Λουδοβῖκος, (Λουδοβῖκος 9ος) ἦταν ἕνας ἠλίθιος!..

— Ὁ Ἑρρῖκος 4ος δὲν ἔκανε ποτέ του καμμιὰ μεγάλη πρᾶξι!

Ἦταν ἕνας ἀνθρωπάκος, ἕνας γέρο-τρέλλος!...

Μόνον τὸν Λουδοβῖκο 14ον, τὸν «Βασιλέα Ἥλιον», ἐκτιμοῦσε ὁ Ναπολέων.

— Ἦταν, ἔλεγε ὁ μεγαλείτερος μονάρχης ποὺ εἶχε ποτὲ ἡ Γαλλία! Μόνον ἐκεῖνος καὶ Ἐγώ εἴχαμε στρατοὺς τόσο μεγάλους!...

Ἔπειτα ὅμως ἀπὸ τὸ ἐγκώμιο αὐτὸ ἐπρόσθετε ἀμέσως:

— Μόνο ὁ ἕνα πρᾶγμα διαφέρουμε ἐγὼ καὶ ὁ Λουδοβῖκος 14ος. Ἐγὼ διοικῶ ὁ ἴδιος τὰ στρατεύματά μου καὶ τὰ ὁδηγῶ στὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἐνῶ ὁ Λουδοβῖκος 14ος δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ ἀρχηγὸς παρελάσεων καὶ ἐπιδείξεων!...

***

Ὁσάκις μιλοῦσε γιὰ τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο ἔλεγε:

— Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος τὰ ὑπελόγιζε ὅλα μὲ βαθύνοια καὶ τὰ ἐκτελοῦσε μὲ ἐπιδεξιότητα καὶ τόλμη... Καὶ ὅμως... δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ βρῇ σ' αὐτὸν καὶ μιὰ μόνο πρᾶξιν ἀξίαν ἑνὸς μεγάλου στρατηγοῦ. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἦταν ἕνας ἀνδρεῖος στρατιώτης, ἦταν ἕνας γρενναδιέρος σὰν τὸν Λέοντα. (Ὁ Λέων ἦταν ὁ ἡρωϊκώτερος γρενναδιέροστῆς σωματοφυλακῆς τοῦ Ναπολέοντος).

Γιὰ τὸν Ἰούλιο Καίσαρα, ὁ Ναπολέων ἔδειχνε κάποιο σεβασμό. Ἀναγνώριζεν ὅτι ἦταν μεγάλος ἄνθρωπος καὶ μεγάλος στρατιωτικὸς ὀρχηγός. Μερικὲς φορὲς μάλιστα τοῦ ἄρεσε νὰ συγκρίνῃ μὲ τὸν Καίσαρα τὸν ἑαυτόν του!...

***

Ὁ διάσημος Γουσταῦος Ἀδόλφος, ὁ ἡρωϊκὸς βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἦταν γιὰ τὸν Ναπολέοντα ἄνθρωπος ἀνάξιος τῆς μεγάλης φήμης του. Συνήθιζε νὰ λέγῃ γι' αὐτόν:

— Μέσα σὲ δεκαοχτὼ μῆνες ὁ Γουσταῦος Ἀδόλφος ἐκέρδισε μιὰ μάχη, ἔχασε τὴν δεύτερη καὶ στὴν τρίτη σκοτώθηκε. Δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἀσχολεῖται μὲ αὐτὸν ἡ ἱστορία. Δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καμμιὰ καλὴ πρᾶξι. Ἀπέκτησε φήμη χωρὶς ἀξία.

Γιὰ τὸν Κάρολο 4ο ἦταν ἀμβίλικτος:

— Εἶνε ἕνας ἄνθρωπος ἀνίκανος! ἔλεγε.

Γιὰ τὸν Μέγα Φρειδερῖκο, τὸν διάσημο βασιλέα τῆς Πρωσσίας ἔλεγε:

— Ἐνεργεῖ ἐναντίον ὅλων τῶν πολεμικῶν κανόνων. Ἐκεῖνο ποὺ τὸν διακρίνει δὲν εἶνε ἡ ἱκανότης τῆς στρατιωτικῆς τακτικῆς ἀλλὰ ἡ τόλμη του!..